

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในขอบข่ายภารกิจ 4 ด้าน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ตามทัศนะของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย(Descriptive Research) ประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี จำนวน 4,228 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 366 คน แล้วใช้วิธีสุ่มตามสัดส่วน (Propotional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร โดยใช้สูตรยามานะ(Yamane',1973:888)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = แทนความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (.05)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{4,228}{1 + 4,228(.05)^2} \\ &= 365.428 \text{ คน} \\ &= 366 \text{ คน} \end{aligned}$$

ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2548 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี จำนวน 366 คน

2.2 เทียบสัดส่วนแต่ละอำเภอ ดังตารางที่ 1 แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก:รายชื่อสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เมือง	716	62
ปะนาเระ	358	31
ยะหริ่ง	531	46
สายบุรี	370	32
ไม้แก่น	92	8
กะพ้อ	127	11
หนองจิก	462	40
โคกโพธิ์	462	40
แม่ลาน	116	10
ยะรัง	508	44
มายอ	347	30
ทุ่งยางแดง	139	12
รวม	4,228	366

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประมวลแนวความคิดที่ได้วิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องทักษะการบริหาร 3 ด้าน ตามแนวคิดของแกทซ์ กับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทักษะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิค จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อ ผู้บริหารมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับใด คือ 5 4 3 2 และ 1 เรียงลำดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป จำนวน 45 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อ ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด คือ 5 4 3 2 และ 1 เรียงลำดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การปฏิบัติงานภารกิจอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การปฏิบัติงานภารกิจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การปฏิบัติงานภารกิจอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การปฏิบัติงานภารกิจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะที่มีต่อทักษะการบริหารและการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะแบบปลายเปิด(Open Form)

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับทักษะการบริหาร คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิค กับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหาร สถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา แยกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป เพื่อเข้าใจถึงเนื้อหาที่สอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้
2. ศึกษาวิธีการสร้างและรูปแบบของแบบสอบถาม จากตำรา เอกสารและงานวิจัยเพื่อสร้างแบบสอบถาม
3. กำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากตัวแปรที่ศึกษาและศึกษาเครื่องมือในงานวิจัยของ ยงยศ ทศนะพยัคฆ์(2540:86-88)สมศักดิ์ ด้านเดชา(2544:146-150)ไพจิตร รักษาสรณ์ (2544 : 119 – 126) บีเบ้าะ หะยีสามาอะ (2540:165-176) สุภัก แก้วเพชร(2545 : 183-196)อุ่มร์ สวาหลัง (2546:172-182)อัยฎาฐ สุวัตติ (2546:208-211) แล้วนำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมา วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับประเด็น หลักของการใช้ทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละด้านที่ศึกษาวิจัยตามวิธีของ โรวินELLIและแฮมเบตัน(Rovinelli and Hambleton,1978 : 34-37 อ้างถึงใน บุญเชิด ภิญโญ อนันตพงษ์,2527 : 69) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบ สอบถามดังนี้ คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1 จำนวน 58 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้อง .8 จำนวน 8 ข้อ และค่าดัชนีความสอดคล้อง .6 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง จำนวน 9 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วทุกข้อ แสดงไว้ในภาคผนวก
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน และดำเนินการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของแอลฟา(α - Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 125) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทักษะการ

บริหาร .887 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหาร
สถานศึกษา .890 (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก:คุณภาพเครื่องมือ)

7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาจัดทำแบบสอบถามฉบับจริง แล้วนำแบบสอบถาม
ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แนะนำตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บ
ข้อมูลส่งถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และ เขต 2

2. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และ เขต 2 ถึง
ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกอำเภอทางไปรษณีย์ และ
ขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ส่งคืนแบบสอบถามหลังจากที่ได้รับแบบสอบถามไป
แล้ว 15 วัน โดยให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ตามที่ได้ขอความร่วมมือตามข้อ 1 โดยที่แนบซองปิด
แสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัย

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบ
แบบสอบถาม ปรากฏว่าสมบูรณ์ทั้ง 366 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดำเนินการตาม
ขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จาก
แบบสอบถามที่ 1 โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เพื่อหา
ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การ
วิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็นดังนี้(ประคอง กรรณสูต,2538:77)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ทักษะการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากแบบสอบถามที่ 2 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เพื่อหาระดับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็นดังนี้(ประคอง กรรณสูต,2538:77)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปัตตานี โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

3. ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี ด้วยค่าที (t-test) สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 144) ดังนี้

0.80 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

0.60 – 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

0.40 – 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

0.20 – 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ต่ำกว่า 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

4. หาความถี่ของข้อเสนอแนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี ที่มีต่อทักษะการบริหารและการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 คำนวณหาความเที่ยงตามเนื้อหา (Content Validity) ใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 177) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก ซึ่งมีสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 125)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อ

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

S^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าเฉลี่ย \bar{X} (Mean) ใช้สูตร (อ้างถึงในล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 73) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (อ้างถึงในล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 79) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวด้วยกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Simple Correlation) ใช้สูตร ของ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 :144)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนชุด X

(คะแนนทักษะการบริหารของผู้บริหาร)

$\sum Y$ แทน ผลรวมคะแนนชุด Y

(คะแนนการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหาร)

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับ

Y เป็นคู่ ๆ ในรูปคะแนนดิบ

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยการทดสอบค่าที (t-test) ใช้สูตรดังนี้ (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 180)

$$t = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

เมื่อ t แทน ค่าการแจกแจงแบบที (t-Distribution)

r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้

N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง